

Handläggare
Ali Akbar Avin

Datum
2018-09-07

Diarienummer
UBN-2018-5216

Utbildningsnämnden

Uppföljning av skolvalet 2018

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att lägga informationen till handlingarna

Bakgrund

I bifogad rapport redovisas uppföljningen av 2018 års skolval.

Föredragning

Skolvalet 2018 resulterade i fortsatt högt valdeltagande där 95,4 procent gjorde ett aktivt skolval. Bland blivande förskoleklass elever fick 92 procent fick sitt förstahandsval och 98,5 procent någon av sina tre valda skolor. Bland de som valde till årskurs 1–9 fick 73,3 procent sitt förstahandsval och 90,3 procent något av sina tre val.

Andelen grundskoleelever som fick sitt förstahandsval har minskat från förra året vilket kan bero på vilka skolor som väljs och vilken möjlighet dessa skolorna haft att ta emot nya elever. I Uppsala kommun byggs det också flera nya bostadsområden, som till exempel Lindbacken och Rosendal, som bidrar till ökad inflyttning till kommunen och en ökning av söktrycket på de befintliga skolorna.

Totalt fick 19 elever en skolplacering i skolvalet utifrån syskonförturen, som inte hade fått den placeringen utifrån relativ närhet. I förra årets skolval var samma siffra 25 elever. Av de som gjorde ett skolval gjorde 275 elever även ett omval till förskoleklass och årskurs 1–9, av vilka 38 elever fick sitt förstahandsval i omvalet.

Inför nästa års skolval behöver skolplaceringsreglementet ses över, särskilt vad gäller skolplaceringen av de som inte gör ett skolval och de som inte får något av sina val. I och med GDPR och den stora mängd handlingar som begärs ut behöver en rutin göras för utlämnandet av de allmänna handlingar som skapas i samband med skolvalet och omvalet.

Automatiseringen av kvarstående manuell hantering behöver fortsätta likaså förbättringen av de interna och externa kvalitetsrutinerna.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Skolvalsrapport 2018

Innehållsförteckning

1	Skolvalet 2018.....	3
1.1	Förbättringar inför skolvalet 2018.....	3
2	Hur går skolvalet till?.....	4
2.1	Genomförande.....	4
2.2	Skolplacering enligt skollagen.....	4
2.3	Skolval i Uppsala kommun.....	4
	Val till fristående skolor.....	5
2.4	Antagningsprinciper.....	5
	Definition av syskonförtur.....	5
	Definition av relativ närhet.....	5
	Figur 1 Relativ närhet, exempel 1, elev 1 har rätt till platsen på skolan jämfört med elev 2.....	6
	Figur 2 Relativ närhet, exempel 2, elev 2 har rätt till platsen på skolan jämfört med elev 1.....	6
3	Resultat från skolvalet 2018.....	7
3.1	Valdeltagande.....	7
	Tabell 1 Antal inbjudna elever till skolvalet år 2016–2018 och andel som gjort ett aktivt skolval	7
	Figur 3 Andel elever som gjort ett aktivt skolval år 2016–2018.....	7
3.2	Skolplaceringar.....	7
	Figur 4 Andel elever som placerades enligt sitt förstahandsval samt någon av sina tre valda skolor 2016–2018.....	8
3.1	Syskonförtur.....	8
3.2	Ansökan till kommunal och fristående skola i första hand.....	8
	Figur 5 Andel sökande i förstahand till fristående respektive kommunal skola år 2018.....	9
	Figur 6 Andel förstahandssökande som fick placering på sitt förstahandsval till kommunal respektive fristående skola år 2018.....	9
3.3	Omval.....	9
	Tabell 2 Antal elever som sökt ett omval till förskoleklass samt antal och andel som placerats vid sitt första-, andra- och tredjehandsval år 2018.....	10
	Tabell 3 Antal elever som sökt ett omval till grundskolans årskurs 1–9 samt antal och andel som placerats vid sitt första-, andra- och tredjehandsval år 2018.....	10
4	Utvärdering.....	10
4.1	Insatser inför 2019.....	11

1 Skolvalet 2018

Kommunens utgångspunkt är att så många som möjligt ska få plats på den skola de valt för sina barn. När en skola har fler sökande än platser behöver ett urval göras. Uppsala kommuns regler för antagning till förskoleklass och grundskola i kommunal regi innefattar *syskonförtur* och *relativ närhet*.¹ Relativ närhet använder kommunen för att det ska vara möjligt för alla barn att få plats på en skola nära hemmet.

Alla vårdnadshavare lämnar önskemål om skolplacering för sina barn vid samma tidpunkt och i samma system, oavsett om placering önskas i en kommunal eller fristående skola. Alla kommunala skolplaceringar handläggs centralt hos antagningsenheten vilket säkerställer likvärdigheten och rättssäkerheten.

Den 1 januari 2018 trädde flera ändringar i skollagen i kraft, bland annat skolplikt från och med 6 års ålder. Antagningen till förskoleklass med start hösten 2018 har därmed varit obligatorisk. Inför läsåret 2018/2019 har även reglementet för skolplacering reviderats och förtydligats.

Sammanfattningsvis har skolvalet 2018 resulterat i ett högt deltagande där 95,4 procent gjort ett aktivt skolval. Bland de elever som valde skolor till förskoleklass fick 92 procent sitt förstahandsval och 98,5 procent någon av sina tre valda skolor. Bland de elever som deltog i skolvalet till grundskolans årskurs 1–9 fick 73,3 procent sitt förstahandsval och 90,3 procent någon av sina tre valda skolor. Totalt fick 19 elever en skolplacering utifrån syskonförtur som inte hade fått den placeringen utifrån relativ närhet. Av de som gjorde ett skolval gjorde 275 elever även ett omval till förskoleklass och årskurs 1–9. Av dessa fick 38 elever en placering enligt sitt första alternativ i omvalet.²

1.1 Förbättringar inför skolvalet 2018

Efter utvärderingen av 2017 års skolval identifierades följande utvecklingsområden för skolvalet 2018:

- Bibehålla det höga valdeltagandet till både förskoleklass och grundskolan
- Fortsätta utveckla kommunikationen internt och externt
- Säkerställa interna och externa kvalitetsrutiner

Inför skolvalet 2018 har arbetet med kommunikation varit viktigt. Hemsidan har förbättrats och reglementet har förtydligats utifrån bland annat ändringarna i skollagen.

Handläggare på antagningsenheten har genom att finnas på telefon, mejl och i kommuninformationen på Stationsgatan 12 strävat efter att alla vårdnadshavare oavsett kännedom om hur skolvalet fungerar ska ges lika möjligheter att göra ett skolval. I kommuninformationen har en karta med alla skolor funnits på en skärm för att kunna visa vårdnadshavare var skolorna i och utanför deras område ligger och därmed underlätta deras val. Med hjälp av ett internt dokument med vanliga frågor och svar har möjligheten till att besvara frågor från vårdnadshavare på ett enhetligt sätt ökat.

Den interna kommunikationen inom förvaltningen har blivit bättre med en god representation inom både arbetsgrupp och styrgrupp från enheter inom förvaltningen och från andra förvaltningar.

---

¹ Se avsnitt 2.4 *Antagningsprinciper*

² Se avsnitt 3 *Resultat från skolvalet 2018*

Arbetet med att kvalitetssäkra processen för placering behöver fortsätta då det finns fler förbättringsområden samt möjligheter till automatisering av den manuella hanteringen.

2 Hur går skolvalet till?

Alla vårdnadshavare har rätt att välja tre skolor som de vill att deras barn ska gå i. Vårdnadshavare har rätt att välja skolor i hela kommunen, inte bara i den stadsdel eller det område där barnet bor. Hemkommunen, det vill säga den kommun där eleven är folkbokförd, ska ordna utbildning för alla som enligt skollagen har rätt att gå i förskoleklass och grundskolan.

Vid placering i den kommunala skolan ska kommunen i första hand utgå från vårdnadshavares önskemål av skola, så länge den önskade placeringen inte medför att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts. En placering i en skola *nära* hemmet innebär inte alltid en placering i skolan *närmast* hemmet.

Uppsala kommuns fristående skolor deltar i skolvalet tillsammans med de kommunala skolorna. Vårdnadshavare ska även söka till fristående skolor i skolvalssystemet eBarnUngdom. De fristående skolorna har egna köer och gör egna urval enligt de urvalsprinciper som de fått godkända av Skolinspektionen.

2.1 Genomförande

Antagning till förskola, förskoleklass, grundskola och gymnasieskola handläggs centralt hos antagningsenheten. Genomförandet av skolvalet till förskoleklass och grundskola involverar olika enheter och förvaltningar i kommunen samt kommunens samarbetspartners och leverantörer IST (International Software Technology) och Esri.

2.2 Skolplacering enligt skollagen

Placering av elever i förskoleklass med offentlig huvudman regleras i 9 kap. 15 § skollagen (2010:800) och placering av elever i grundskolor med offentlig huvudman regleras i 10 kap. 30 § skollagen.

En elev ska enligt ovan paragrafer placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på en placering nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet. Kommunen får annars frånga elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. Vid placering i grundskolan får kommunen också frånga elevens vårdnadshavares önskemål om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

En elev som har fått en placering på en skola har rätt att gå kvar där de årskurser som finns på skolan. Detta gäller även ett barn som tagits emot i förskoleklass (10 kap. 31 § och 9 kap. 15 a §).

2.3 Skolval i Uppsala kommun

Inbjudan till skolvalet görs till barn som är folkbokförda i Uppsala kommun och som ska

- börja förskoleklass, eller
- gå på en skola där nästa årskurs inte finns

Val till fristående skolor

De fristående skolorna har egna regler för antagning. Fristående skolor får sina urvalsprinciper godkända av Skolinspektionen och kan göra urval baserat på till exempel anmälningdatum, syskonförtur och geografisk närhet. Vårdnadshavare som väljer en fristående skola i första, andra och/eller tredje hand anger också det i skolvalet. De fristående skolorna placerar förstahandssökande först, därefter börjar kommunen placeringsarbetet.

2.4 Antagningsprinciper

Följande antagningsprinciper gäller vid placering av elever som vill gå i kommunala skolor³:

1. Elever med skyddad identitet boende i Uppsala kommun
2. Syskonförtur
3. Relativ närhet
4. Papperslösa elever boende i Uppsala kommun
5. Elever som inte är folkbokförda i Uppsala kommun

Definition av syskonförtur

Inför skolvalet 2017 beslutade utbildningsnämnden att återinföra syskonförturen.⁴ Ambitionen var bland annat att skapa en prioritetsordning som mötte både kravet på en plats i förskoleklass och grundskola nära bostaden och familjernas behov av att syskon placeras vid samma enhet. Från och med 2017-års skolval har syskonförtur kommit före relativ närhet som antagningsprincip vid placering i förskoleklass och årskurs 1–3. Syskonförtur gäller under förutsättningen att skolan ligger inom en radie på 2 km från hemmet.

Definition av relativ närhet

Om en kommunal skola inte har plats för alla som sökt den, görs ett urval utifrån relativ närhet. Relativ närhet används för att det ska vara möjligt för alla barn att få plats på en skola nära hemmet.

Relativ närhet är skillnaden i farbar väg till den valda skolan jämfört med en alternativ skola i närheten.

Så här beräknas relativ närhet:

- Avståndet mellan barnets folkbokföringsadress och den valda skolan mäts.
- Avståndet till den valda skolan jämförs med avståndet till den närmaste eller näst närmaste skolan (beroende på om den närmaste skolan valts⁵) för att få fram skillnaden i avstånd. Skillnaden är den relativa närheten.

Därefter jämförs den relativa närheten för alla som har sökt samma årskurs på samma skola.

Om två barn har valt samma skola och bara ett av dem kan få en plats, så är det barnet som har längst relativt avstånd till den alternativa skolan som har rätt till platsen.⁶

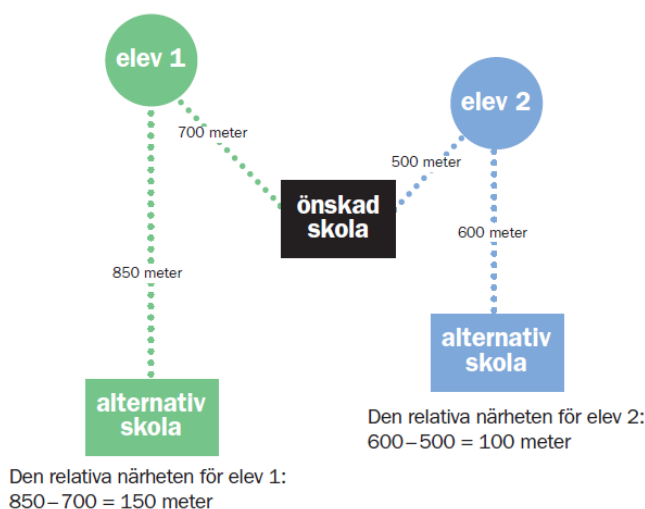
³ Uppsala kommun, *Reglemente för skolplacering i förskoleklass och grundskola*

⁴ UBN-2016-3347

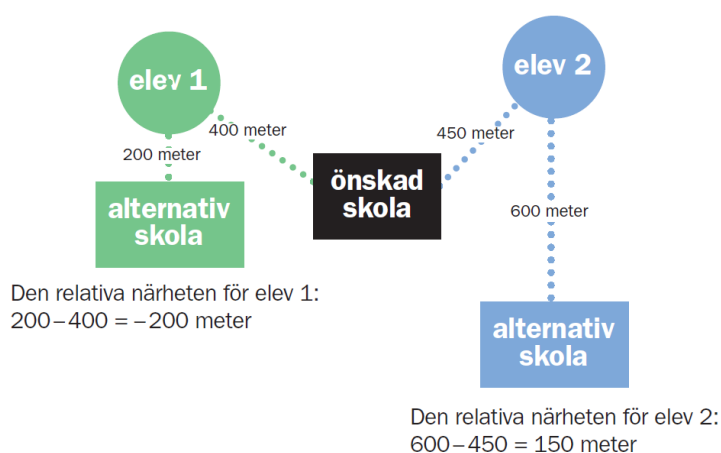
⁵ Om den valda skolan är den närmaste skolan jämförs avståndet till den näst närmaste skolan. Om den valda skolan *inte* är den närmaste skolan jämförs avståndet med den närmaste skolan.

⁶ Uppsala kommun, *Antagningsprinciper för förskoleklass och grundskola*, tillgänglig via: <https://www.uppsala.se/skola-och-forskola/grundskola/antagningsprinciper-for-forskoleklass-och-grundskola/#relativ-narhet>

Figur 1 Relativ närhet, exempel 1, elev 1 har rätt till platsen på skolan jämfört med elev 2

Figur 2 Relativ närhet, exempel 2, elev 2 har rätt till platsen på skolan jämfört med elev 1

Kommunen gör beräkningen av relativ närhet efter 31 januari som är sista datumet för att göra ett skolval. Innan beräkningen av relativ närhet låses skolvalskartan som ligger till grund för beräkningen.

För att mäta avstånd till skolan används datoriserade beräkningar som använder ett adressregister och digitalt vägnät som grund. Beräkningen görs på samma sätt för alla elever vilket säkerställer att alla behandlas lika. Det är det beräknade avståndet som gäller och det justeras inte utifrån vårdnadshavares egna mätningar efter att kartan låsts. Egna mätningar i exempelvis Eniro eller Google kan ge andra avstånd. Skolvalskartan låstes den 16 februari i år och innan dess har kommunens invånare fått inkomma med synpunkter på vägarna i kartan. I syfte att skapa bättre förståelse för mätningen av den relativa närheten har mätpunkten ändrats till skolans huvudingång. Skolorna har själva bestämt vilken ingång som är huvudingången.

3 Resultat från skolvalet 2018

Nedan presenteras resultatet från skolvalet 2018: valdeltagande, placeringar, syskonförtur och omval.

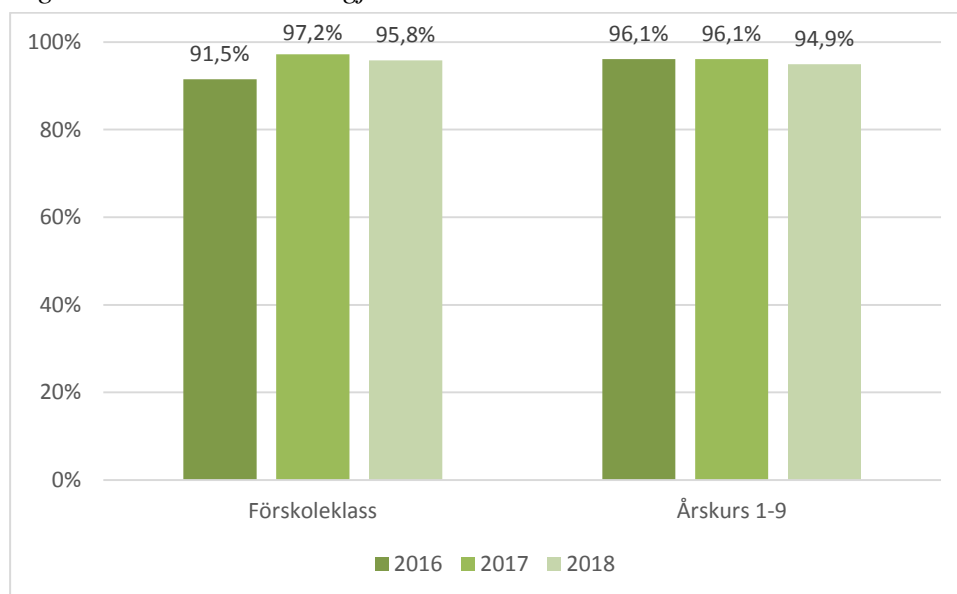
3.1 Valdeltagande

Totalt bjöds 4347 elever in till årets skolval. Av dessa var 2627 elever inbjudna till val till förskoleklass och 1720 elever inbjudna till val till grundskolans årskurs 1–9. Totalt gjorde 95,4 procent ett aktivt skolval (se *tabell 1* och *figur 3*). Sammanfattningsvis har valdeltagandet sjunkit i jämförelse med förra året men varit fortsatt högt.

Tabell 1 Antal inbjudna elever till skolvalet år 2016–2018 och andel som gjort ett aktivt skolval

	2016		2017		2018	
	Inbjudna	Aktivt val	Inbjudna	Aktivt val	Inbjudna	Aktivt val
Förskoleklass	2595	91,5 %	2559	97,2 %	2627	95,8 %
Årskurs 1-9	1753	96,1 %	1725	96,1 %	1720	94,9 %
Totalt	4348	93,4 %	4284	96,7 %	4347	95,4 %

Figur 3 Andel elever som gjort ett aktivt skolval år 2016–2018

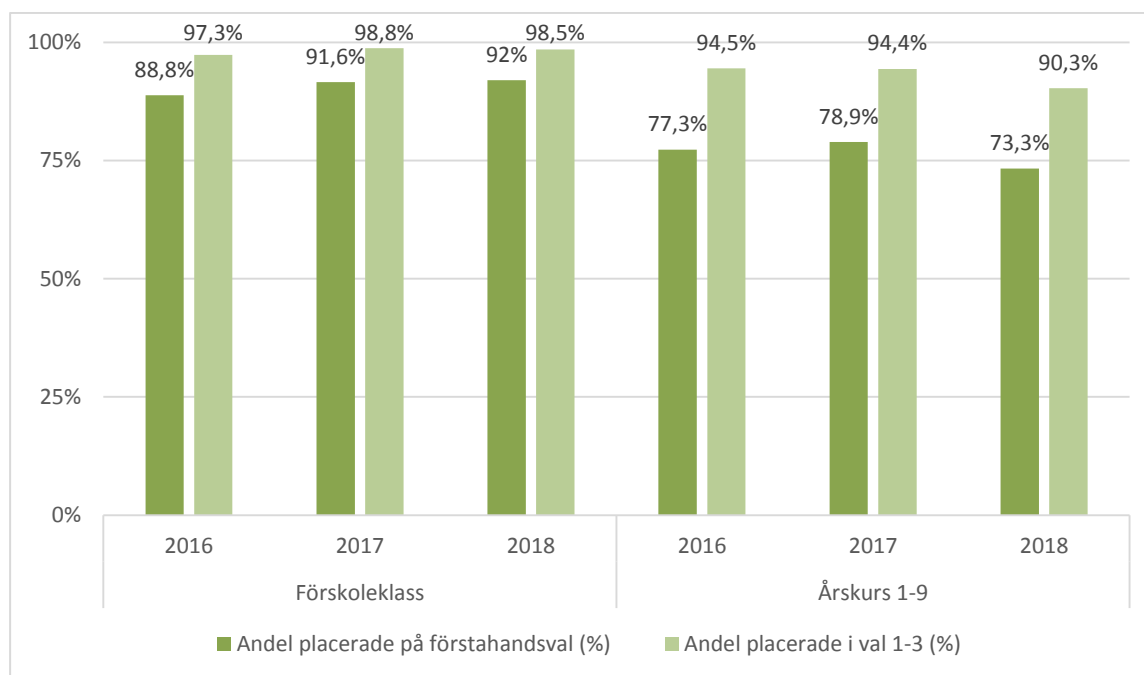

3.2 Skolplaceringar

I årets skolval har totalt 95,3 procent fått en placering på någon av sina tre valda skolor till läsåret 2018/2019. Bland de elever som valde skolor till förskoleklass fick 92 procent sitt förstahandsval och 98,5 procent fick någon av sina tre valda skolor. Bland de elever som deltog i skolvalet till årskurs 1–9 fick 73,3 procent sitt förstahandsval och 90,3 procent fick någon av sina tre valda skolor. Detta är en minskning från förra årets skolval (se *figur 4*).

Andelen som får sitt förstahandsval beror på antalet sökande, vilka skolor som söks och vilken möjlighet skolorna har att ta emot de elever som vill gå där. Vissa skolor, främst i de centrala delarna av staden, har fler sökande än de har möjlighet att ta emot. Som följd kan vissa elever inte tas emot där de främst vill gå. I takt med att det i Uppsala kommun byggs flera nya bostadsområden, som till exempel Lindbacken och Rosendal, har också inflyttningarna till kommunen ökat. Nya skolor har inte byggts i takt med de nya bostadsområdena, vilket inneburit att den närmaste skolan inte alltid kunnat ta emot alla de eleverna som bor i närområdet.

Figur 4 Andel elever som placerades enligt sitt förstahandsval samt någon av sina tre valda skolor 2016–2018

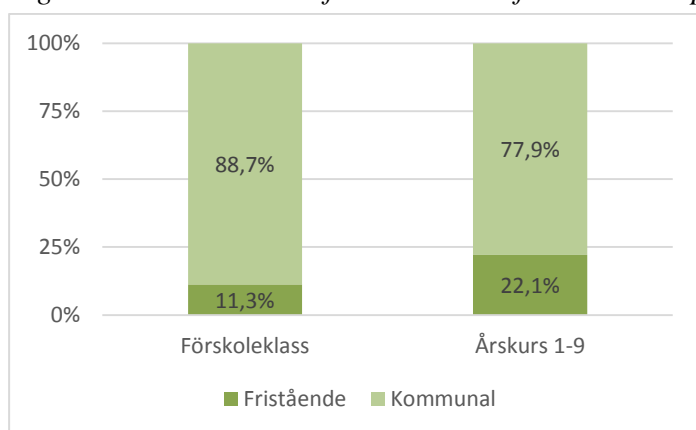
3.1 Syskonförtur

Inför läsåret 2018/19 har totalt 600 elever fått placering med hjälp av syskonförturen, 599 elever till förskoleklass och en elev till årskurs 1. Av dessa har 19 elever fått placering med hjälp av syskonförturen som *inte* hade fått placeringen utifrån relativ närhet. Samtliga av dessa 19 elever gjorde ett skolval till förskoleklass. Övriga årskurser (årskurs 1–3) påverkades därmed inte av syskonförturen. I förra årets skolval var de 25 elever som fick en placering med hjälp av syskonförturen som de inte fått utifrån relativ närhet.

3.2 Ansökan till kommunal och fristående skola i första hand

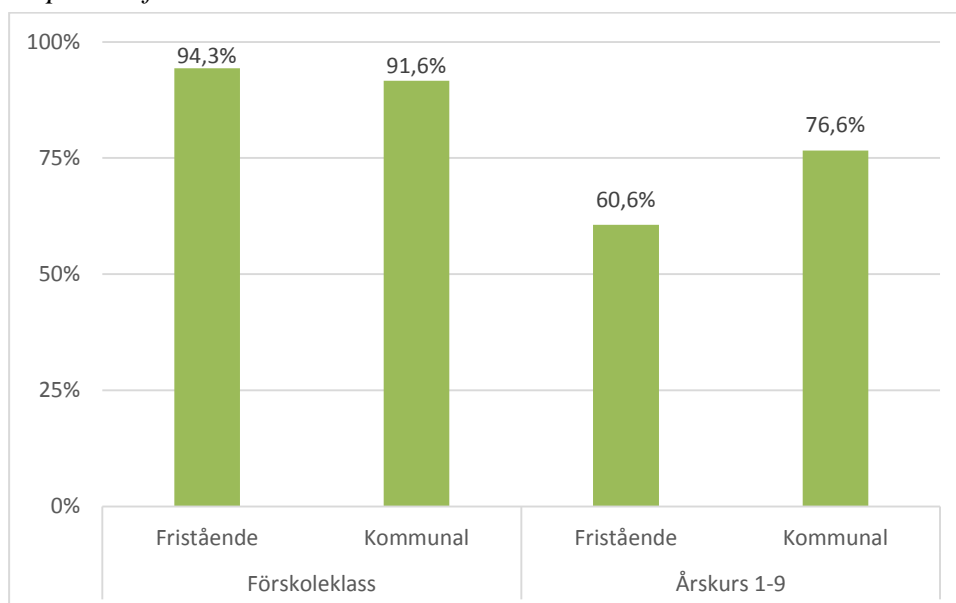
I skolvalet 2018 sökte totalt 84,5 procent en kommunal skola i första hand och 15,5 procent en fristående skola i första hand. Bland de som sökte till förskoleklass var andelen som sökte en kommunal skola i första hand större än bland de som gjorde ett skolval till årskurs 1–9, 88,7 procent jämfört med 77,9 procent, se figur 5).

Figur 5 Andel sökande i förstahand till fristående respektive kommunal skola år 2018

Bland de som sökte till en fristående förskoleklass i första hand fick 94,3 procent också placering enligt sitt förstahandsval. Detta i jämförelse med 91,6 procent av de som sökte till en kommunal förskoleklass i första hand. Bland de som sökte till en fristående grundskola i första hand fick 60,6 procent sitt förstahandsval i jämförelse med 76,6 procent av de som sökte till en kommunal grundskola i första hand. Det är således något svårare att bli placerad enligt sitt förstahandsval om man väljer att gå i en fristående grundskola (se figur 6 nedan). Detta kan bland annat bero på att vissa fristående skolor har fler sökande än platser.

Figur 6 Andel förstahandssökande som fick placering på sitt förstahandsval till kommunal respektive fristående skola år 2018

3.3 Omval

Efter skolvalet finns en möjlighet för vårdnadshavare att göra ett omval om man önskar byta sin skolplacering. I omvalet väljer vårdnadshavarna själva om de vill göra ett omval till en, två eller tre skolor. År 2018 gjorde 82 elever i skolvalet ett omval till förskoleklass. Av dessa fick 1 elev (1 procent) sökt placering vid sitt förstahandsval i omvalet (se tabell 2). Av de elever som gjorde ett

skolval till grundskolan sökte 193 elever ett omval. Av dessa fick 37 elever (19% procent) placering på sitt förstahandsval i omvalet (se *tabell 3*).

Andelen av de som deltog i skolvalet som också gjorde ett omval var större år 2018 än år 2017. Ökningen har skett bland de som gjorde ett omval till årskurserna 1–9. Detta kan bero på att det var färre av dessa elever som fick något av sina tre val i jämförelse med förra årets skolval.

Majoriteten av de från skolvalet som också gör ett omval sökte endast en skola i omvalet.

Tabell 2 Antal elever som sökt ett omval till förskoleklass samt antal och andel som placerats vid sitt första-, andra- och tredjehandsval år 2018

Förskoleklass	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
Antal elever som genomfört ett omval	82	28	21
Placerade på sökt skola, antal	1	1	0
Placerade på sökt skola, procent	1%	4%	0%

Tabell 3 Antal elever som sökt ett omval till grundskolans årskurs 1–9 samt antal och andel som placerats vid sitt första-, andra- och tredjehandsval år 2018

Årskurs 1–9	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
Antal elever som genomfört ett omval	193	76	55
Placerade på sökt skola, antal	37	0	0
Placerade på sökt skola, procent	19%	0%	0%

4 Utvärdering

Till följd av att flera skolor inte har haft möjlighet att ta emot alla de elever som sökt dit och att det i vissa områden har funnits för få platser i jämförelse med de som flyttat dit och som bor i närområdet, har också effekterna av antagningsprinciperna blivit mer synliga. Elever vars vårdnadshavare inte gör ett skolval placeras efter dem som gjort ett skolval.

Inför skolvalet 2018 har reglementet förtydligats vad gäller placering och mätning. Till nästa års skolval behöver skolplaceringsreglementet ses över igen bland annat vad gäller hanteringen av de som inte gör ett skolval och de som inte får något av sina tre val.

Under årets skolval har personal från antagningsenheten funnits tillgängliga på telefon, mejl och i kommuninformationen på Stationsgatan 12. Bemanning och tillgänglighet är fortsatt viktigt i skolvalet för att alla vårdnadshavare ska ges likvärdiga möjligheter att göra ett skolval.

I samband med skolvalet begär många vårdnadshavare och media ut placeringslistor och kartbilder. Både placeringslistorna och kartbilderna innehåller personuppgifter. Inför nästa års skolval behöver en

rutin tas fram där de allmänna handlingarna som upprättas i samband med skolvalet definieras samt som tydliggör vilka handlingar som kan lämnas ut och på vilket sätt. Rutinen behöver också överensstämma med dataskyddsförordningen (GDPR).

Arbetet med att säkerställa både interna och externa kvalitetsrutiner behöver fortsätta. Placeringsarbetet behöver bli ännu mer automatiserat för att ytterligare minska risken för fel.

4.1 Insatser inför 2019

- Se över skolplaceringsreglementet och särskilt skolplacering av de som inte gör ett skolval
- Skapa rutin kring utlämnande av allmänna handlingar som skapas i samband med skolvalet och omvalet
- Säkerställa kvalitetsrutiner och automatisera manuell hantering